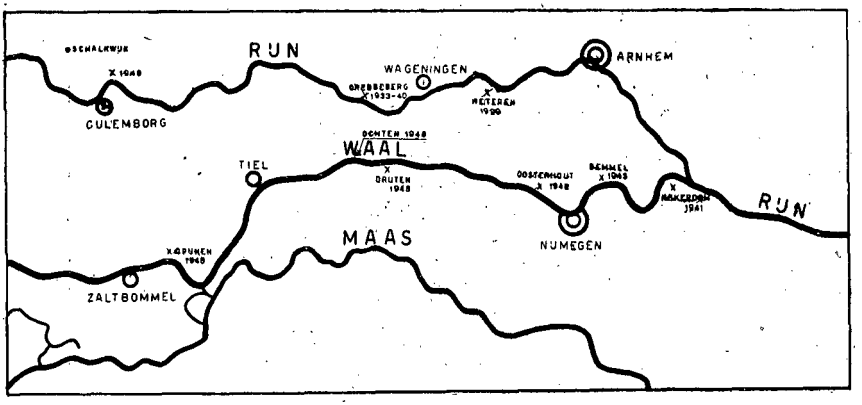

Verspreiding van Hopwarkruid langs Rijn, Lek en Waal volgens tot en met medio October 1948 bekende vindplaatsen; deze zijn door x aangegeven.

laatstgenoemde stadjes moeten kijken. De explosieve uitbreiding bij Druten en de grote hoeveelheid bloemen en vruchten, die elke stengel produceert, konden — gegeven de relatief snelle verspreidingsmogelijkheden, welke het riviergebied kenmerken — hun invloed ook het volgend jaar wel eens duchtig doen gelden.

Een massale uitbreiding zoals bij Druten zou zelfs m.i. een gevaar kunnen gaan vormen voor de grienden, al is het niet uitgesloten, dat de eerste „invasie" en „explosie" door een meer normaal evenwicht worden gevolgd. Het lijkt me zeker gewenst, zowel de toestand te Druten als de verdere verspreiding in het oog te houden.

De slakkenfauna van Bemelen

door Dr. M. F. Mörzer Bruyns, Utrecht.

Tijdens het zomerkamp van de N.N.V. is gedurende een drietal dagen een stelselmatig onderzoek ingesteld naar het voorkomen van landslakjes in de plantengezelschappen van de omgeving van Bemelen.

Het doel van dit onderzoek was niet alleen een overzicht te verkrijgen van de soorten, die in dit gebied leven, maar ook na te gaan hoe de slakkenfauna over verschillende levensgemeenschappen was verdeeld.

De onderzochte terreinen vallen in drie categoriën uiteen. De ene categorie bestaat uit de graslanden op het sterk grindhoudende lemige zand, dat boven op de helling van de Bemelenberg aan de oppervlakte komt. Hoewel de kalkminnende gevinde korststeel (Brachypodium pinnatum) in deze vegetatie aspect bepalend is, wijzen tal van andere planten erop, dat de bodem is uitgeloogd. Het regelmatig afbranden van deze graslanden is vermoedelijk mede oorzaak, dat er geen slakken werden gevonden, al stelden wij op een aantal plaatsen een grondig onderzoek in.

Cepaea nemoralis Foto: J. Poolman.

De tweede categorie bracht rijker oogst. De opname werd gemaakt in het grasland op de kalkrijke ondergrond aan de voet van de Bemelerberg. Men heeft daar te maken met Bromionvegetatie's waarin de gevinde korsteel, de kleine Pimpernel, de Zandmuur en de Goudhaver aspect bepalend zijn.

Op een oppervlakte van ½ m² werden ruim 100 slakken aangetroffen. Het talrijkst waren Helicella unifasciata, Cochlicopa lubrica en Vallonia excentrica, ieder met meer dan 20 individuen. Pupilla muscorum was iets minder talrijk (15). Vallonia costata, Punctum pygmacum, Vertigo pygmaea en Caecilioides acicula werden enige keren aangetroffen, de naaktslakken Peroceras reticulatum en laeve, beide éénmaal, evenals Vallonia pulchella. De bossen en andere houtopstanden, die de derde categorie vormen, herbergen 'n geheel andere slakkenbevolking.

De rijkdom viel nogal tegen. Het aantal individuen is vooral op de hellingen geringer dan men zou verwachten op grond van de ervaringen in de bossen op vruchtbare bodem in andere delen van ons land opgedaan. Alle bossen die werden onderzocht behoorden tot het Eikenhaagbeukenbos-type, al liep de samenstelling en de ontwikkeling van de kruidlaag in vele gevallen nogal uiteen. De volgende slakken werden in één bos buitgemaakt: Helix pomatia, Cepaea nemoralis, Cepaea hortensis, Fruticicola hispida, Oxychilus cellarius, Retinella nitidula, Retinella hammonis. Ena obscura, Cochlicopa lubrica, Columella edentula, Clausilia bidentata, Arion ater var. rufus en Peroceras reticulatum. Elders werden ook Arion intermedius, Arion circumscriptus en Arion hortensis aangetroffen, en op bomen langs de wegen Balea perversa en Limax maximus. In een loofhoutbosje langs de Geul bij Geulhem, dat eveneens een eikenhaagbeukenbos karakter had werden nog gevonden: Clausilia lineolata en Clausilia rolphi. In het aanspoelsel van de Geul bovendien Ericia elegans, Helicodonta obvoluta en Monacha incarnata.

Wij hebben tot onze spijt, ondanks ijverig speuren, nabij Bemelen geen levende Ericia elegans kunnen vinden, evenmin Clausilia parvula. Deze soorten bleken wel aanwezig in een bosje op de St. Pietersberg, zodat wij met de in totaal gevonden 32 soorten toch een aardig overzicht van de Limburgse slakkenfauna hebben verkregen.